

НСДП

НОВА СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА

**ЗЕМЈОДЕЛСТВО
И
ПРОИЗВОДСТВО НА ХРАНА**

www.nsdp.org.mk

ЗЕМЈОДЕЛСТВО И ПРОИЗВОДСТВО НА ХРАНА

Република Македонија согласно традицијата и поволните климатско-почвени услови претставува земја со извонредни можности за успешно производство на земјоделски производи и нивни преработки. Сепак, недоволното внимание од страна на државата, неангажирањето на стручен и енергичен кадар и недостатокот на вистинска стратегија за развој на земјоделството доведе до стагнација на земјоделското производство. Самата структура на бруто домашниот производ говори дека, Македонија станува земја на услуги наместо производство, а најголем удел во вкупната економска активност имаат финансискиот сектор и јавниот сектор (според извештајот на Европската комисија за напредокот на државата во 2010 година). Финансискиот сектор е со највисока стапка на раст - 20% од БДП, на второ место е јавниот сектор која достигна 19% од БДП, додека секторот за земјоделие и производство на храна и натаму опаѓа и изнесува 17% од БДП. Податокот е фрапантен ако се знае дека актуелната Влада издвои стотици милиони евра за субвенции на земјоделието. Ако Владата, толку многу вложува во овој сектор, основното прашање е зошто нема развој на земјоделското производство во Македонија? Уште пострашен е податокот што за 13-годишното владеење на ВМРО-ДПМНЕ за 122.000 хектари или 19% се намалиле површините со обработливо земјоделско земјиште. Земјоделството е сеуште на ниско ниво. Од досегашните резултати можеме да заклучиме дека субвенциите се делат како социјална помош и немаат никаков развоен елемент. Во земјоделството нема стратешки инвестиции и нема модернизација на производ-

ството. Индивидуалните земјоделци се доведени во положба каква што била во феудализмот – откупот се врши по непазарни цени, без остварување на профит.

Доста е со лажните ветувања кои не нудат никакви решенија за излез од бедата во која се наоѓа македонското земјоделство. Доста е со манипулациите и социјалната помош која се дава на земјоделците.

Потребна е целосна реформа, потребна е нова земјоделска политика, потребно е да се делува.

Земјоделците заслужуваат многу повеќе.

Време е тие да добијат вреднувана заработка за нивниот вложен труд.

Поради сето ова НСДП изготви програма со конкретни мерки со кои ќе се помогне развојот на македонското земјоделство.

Ние ќе го направиме земјоделството да биде индустрија.

Ние ќе ја направиме Македонија место за земјоделски бизнис.

Земјоделството ќе биде главна стратешка стопанска област. Новиот пристап кон земјоделството ќе биде дека тоа е бизнис на долгорочен рок, а не социјално преживување на кратки патеки.

Кога земјоделецот ќе биде богат и државата ќе биде богата.

За тоа да биде така државата може и мора да им помогне на македонските земјоделци.

НСДП ќе го стори тоа.

СТРАТЕГИЈА ЗА РАЗВОЈ

Ќе изготвиме долгорочна државна **Стратегија за развој на земјоделството**, стратешка поделба на македонските земјоделски производи и План и Програма како да се насочат земјоделците што да произведуваат и како да им се помогне во тоа.

Активности кои ќе се превземат:

1. Целосно аерофотограметриско снимање и катастарско евидентирање на земјиштето, за да се види колку точно и со каков квалитет земјиште имаме на располагање и обработување. Потоа да се направи целосна рекатегоризација на земјиштето по класи, по состав на почвата, мерење на сончевите денови, воден потенцијал и услови за наводнување, климатските услови и слично.

2. Изготовка на педолошка карта за составот на земјиштето, без која не може да се направи стратегија за развој на земјоделието. Без неа нема релевантна информација за тоа со каков земјишен фонд располагаме. Тоа го има цела Европа, само Македонија нема. Педолошката карта ќе обезбеди подобро планирање на севкупниот економски развој на Македонија. Ќе имаме јасна слика за руралниот развој, комасацијата, аронденцијата и за изработка на земјоделските основи за планирање, ѓубрење и сл.

3. Веднаш ќе направиме анализа за тоа колку и што ни е потребно нам, а што ќе продаваме на странските пазари. Согласно квалитетот на почвата, климатските услови и бараноста на производите на светските пазари, ќе направиме стратешка поделба на македонските земјоделските производи и ќе се определиме за 10 најрентабилни култури. Нашата шанса во земјоделието ја гледаме во давањето предност во Стратегијата на култури кои се извозно ориентирани и конкурентни на странскиот пазар, а што е поевтино како храна да го увезуваме од надвор.

4. Ќе подготвиме Програма за едукација на земјоделските производители како за модерните технолошки и производствени процеси во земјоделието, така и за најдоходовните и најбараните земјоделски производи за извоз. Фармерите треба да произведуваат култури кои се дефицитарни и се бараат на светските пазари.

5. Ќе подготвиме Програма за спречување на негативните ефекти од климатските промени во земјоделството, со конкретни насоки. На овој начин, особено ќе посветиме внимание на рационалното искористување на водата за наводнување и на модернизација на иригационите системи.

ПРИОРИТЕТНИ ЦЕЛИ

Развиено земјоделство е највисок македонски приоритет. Најголем недостаток на македонското земјоделство е недоволна количина на произведени земјоделски производи и не-

можност за континуирано производство во текот на целата година.

Нашiot приоритет ќе биде насочен кон три цели:

1. Осовременување на производството

НСДП ќе поддржи политики на поттикнување на мали и средни претпријатија и претприемачи од областа на земјоделството кои ќе инвестираат, со воведување на нови технологии, во модернизација на производството во клучните сегменти кои ќе овозможат да имаме конкурентно и континуирано производство. Ќе дадеме целосна поддршка на преработувачката индустрија, поради постигнување повисок степен на обработка на суровинската база.

2. Зголемување на производството

Основната цел на нашата политика е преку директни и индиректни мерки да го зголемиме земјоделското производство и да се наметнеме како сериозен производител на квалитетна и безбедна храна во Европа.

3. Промоција и извоз на македонските земјоделски производи

По спроведување на првите два приоритета ќе ги имаме сите предуслови да бидеме навистина аграрна земја која има што да понуди на европските пазари, по што ќе следува и промоција на Македонија како земја производител на квалитетна храна. Државата преку своите инструменти ќе помогне преку едно или повеќе места во организираниот пласман на производите.

ПОДДРШКА НА ЗЕМЈОДЕЛЦИТЕ

Земјоделците и селаните нема да ги третираме како социјална категорија, она што го прави актуелната влада.

Наместо социјално земјоделство – развојно земјоделство, наместо сиромашни земјоделци, успешни земјоделци.

Ќе се субвенционираат оние што вистински вложуваат во развој на земјоделието, а не партиски војници. Значи, ќе стимулираме земјоделци - производители.

Политиката на НСДП ќе биде насочена кон развојот на селото и на луѓето кои сакаат да се занимаваат со земјоделство како основно занимање. Ќе им создадеме услови од земјоделството да можат да заработат за квалитетен живот, а не да чекаат милост од владата.

Ќе воведеме мерки и инструменти за развој на задругарството што ќе се реализира врз основа на взаемен економски интерес.

Со помош на задругарството, земјоделските производители ќе можат да ги штитат своите интереси, да набавуваат поевтини репроматеријали, да ги диктираат цените на своите производи и да не бидат уценувани и потценувани од трговците и преработувачите. На тој начин ќе има поголеми количини на производи за откуп и полесно договарање со откупувачите.

Сериозно внимание ќе посветиме на односот меѓу земјоделските производители, откупувачите и преработувачите, со цел да се надмине потценувањето на трудот на земјоделските производители. Притоа, со ефтини кредити и субвенции за извозното производство, ќе воспоставиме долгорочна соработка меѓу земјоделските производители и преработувачите. Во

сегашни услови практично земјоделецот е кредитор на преработувачите и прекупците, а за тоа не наплаќа никаква камата, туку создавајќи загуба на тој начин станува се посиромашен.

Ќе го помагаме зајакнувањето на организациите на земјоделците.

РЕФОРМИ ВО МАКЕДОНСКОТО ЗЕМЈОДЕЛСТВО

Македонското земјоделство мора да се реформира со цел да биде конкурентно на странскиот пазар. За таа цел мора да се спроведат реформи.

Мерки преку кои ќе се спроведат реформите:

- Ќе се справиме со проблемите на вишоците и недостатоците на земјоделските производи. Ќе формираме единствен компјутерски центар, преку кој земјоделските производители ќе имаат можност да најавуваат намери за производство на култури за наредната реколта. На тој начин ќе се има увид во количините и вишоците на земјоделските производи, минимум шест месеци однапред. На тој начин ќе се создадат можности претприемачите на време да склучат договор за извоз;
- Преку јавно-приватно партнерство, државата ќе направи неколку откупни пунктови, чии услуги посредниците (трговци со земјоделски производи) ќе ги користат по симболични цени, колку за одржување. Центрите ќе бидат модерно опремени со ладилници, калибратори и пакување, согласно светските стандарди;
- Ќе воведеме Интервентен фонд, како фактор на стабилизација на пазарот на најважните прехранбени производи.

- Државниот прехранбен фонд ќе има Совет од директори - орган на управување составен од производителите, извозниците и увозниците. Крајна негова цел би била - стабилни цени на основните прехранбени производи (брашно, шеќер, масло) и потребната количина храна да не потпаѓа под влијание на многубројни фактори;
- Државната политика ќе ја насочиме кон стимулирање на т.н. синџири на затворено производство на добиточна храна, месо, млеко и финални производи од нив;
 - Ќе преземеме конкретни мерки на планот на окрупнување на земјоделското земјиште, со цел поефикасно и порационално искористување на земјоделската механизација (примена на механички прстени) и примена на современи агротехнички мерки што ќе доведе до зголемено и квалитетно земјоделско производство;
 - Воведување на ефтино греење во оранжериското производство (воведување гасификација и системи за користење на геотермални води);
 - Конкретни мерки ќе преземеме и во сферата на даночната политика со цел стимулирање на обработка на земјиштето во сопственост, во смисла оданочување на необработеното земјиште за да се има мотив сопственикот да го обработува или да го даде под закуп;
 - Ќе предвидиме и можност за трајно користење или сопственост на земјиштето што сега се користи по основ на концесија;
 - Ќе спроведеме правилно и планско доделување на земјоделското државно земјиште согласно законските прописи и ставање во ред на уситнувањето на земјоделското земјиште - површините може да се доделуваат на индивидуални лица, но обработката треба да биде колективна;

- Нов систем на распределба на субвенциите. Одредени култури ќе добијат поголеми субвенции од другите. Најмногу субвенции ќе издвоиме за производство на овошје, зеленчук, тутун и производство на трпезни сорти на грозје, јагнешкото месо, ситното обоено овошје и јаткастите култури. Ќе ги зголемиме субвенциите за: приноси над просечните; големите агрокомплекси (ЗИК); набавка на оранжерии и топленици; нови сорти; нови семиња кои даваат поголеми приноси; нови заштитни мрежи од град; системи капка по капка; враќање на производството на памук, афион, сончоглед, чај, зачини, круша, брусница, ароматични растенија (нпр. Лаванда) и други рентабилни традиционални и нетрадиционални производи (аспарагус и др.);
- Ќе доделиме субвенција на земјоделски здруженија за набавка на заеднички: објект, земјоделска механизација, ладилник, калибратор и др.; субвенција за изградба на нови фабрики за преработка на земјоделски производи; субвенција на извозот на конзервната индустрија; субвенција на репроматеријалот. Во првите 5 години бесплатно осеменување со квалитетен расплоден материјал од раси кои се ставени во стратегијата за развој во сточарското производство, во четири најзначајни производства, а во следните 5 години со 80 % субвенционирање, се со цел целосна промена на расниот состав во сточарството, како предуслов за зголемено производство;
- Пченицата како основна храна ќе добие приоритет пред останатите житни култури;
- За да не увезуваме говедско месо, повеќе субвенции ќе предвидиме за товење јуниња и одгледување на истите по системот крава-теле, за кои што во Македонија има од-

лични услови за развој, но не се доволно искористени, Во сферата на сточарството ќе подржуваме производство на месо, овчо и козјо млеко кои ги нема во доволна количина во Европа;

- Ќе стимулираме брендирање на традиционални производи (македонско јагне, македонско биено сирење итн.) и нивна маркетинг промоција во странство. Конкретно и директно ќе ја поддржуваме промоцијата на производите и освојувањето на нови пазари;
- Бесцарински увоз на дефицитарните земјоделски производи;
- Посебна финансиска помош за воведување на послебербена технологија;
- Ќе формираме Агенција за промоција и извоз на земјоделски производи;
- Создавање подобри услови за земјоделците за полесно користење на ИПАРД фондовите на ЕУ. Стимулација на купување на механизација со европски стандарди од типот на ЕУРО 2 мотори или други стандарди кои ги бара ИПАРД програмата;
- Прогласување на еколошки незагадени реони, кои ќе бидат бази за еколошко органско производство;
- Ќе работиме на заштита на постојниот и подигнување на нов шумски фонд;
- Поттикнување и поддршка на дрвната индустрија преку промовирање и постојан развој на ефикасна и економски одржлива дрвна индустрија;
- Постигнување бројна состојба на дивечот во ловиштата и развој на ловниот туризам;
- Изградба на нови и обнова на постојните системи за наводнување;

- Изградба на детална каналска мрежа;
 - Изградба на акумулациони езера за водоснабдување;
 - Да не се приватизираат водостопанските објекти, особено покрупните, кои најчесто се повеќенаменски објекти од посебен интерес;
 - Заштита на водите во реките и во езерата од загадување;
 - Промоција на производните системи кои ги интегрираат аспектите на заштита на почвата и водата;
 - Ќе работиме на активно вклучување на научните институции во развојните проекти и тимска работа и поврзаност меѓу Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Факултетот за земјоделски науки и храна, Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството и искуствата од терен;
 - Инвестирање во човечки капацитети, наука и знаење, поддршка на давателите на советодавни услуги од страна на јавни и професионални институции и организации;
 - Активен Земјоделски кредитен дисконтен фонд (ЗКДФ). Да се обезбеди кредити со 2 % годишно за примарно и 4 % за преработка и извоз на примарни земјоделски производи, со грејс период од 2 години
- НСРП се залага за нова земјоделска политика која подразбира нов приод кон земјоделското производство, а тоа е земјоделството како македонски бизнис.

Македонија место за земјоделски бизнис.